

etiā ē de incarcerationis i purgatio
Dubitatur adhuc vtrū tātū
 valeāt suffragia successiē otinu
 ata: quātū simul scā ut .xxx. mis
 se p dies triginta dicte. quātū
 triginta vna die dicte. Et sic de
 eleōsina cētū flor. p vna diem
 datorū quātū si amūsarū pecu
 raretur. 7 sic de alijs *lx. pe. pa.*
 tātū vel plū valēt quo ad meri
 tum instituentis. q̄ magis est
 ad honore dei otinuacō talium
 amūsariorū. Et hoc cōsiderās ec
 cleha. sic institunt amūsaria. tri
 cesimos a septuagesimos et
 hmoi. *S;* quo ad celeriore libe
 racōem a purgatorio. 7 cicius
 videndū deū. plus valet acce
 lerata multiplicacō. Quia sacra
 mentum i pposito habitum si
 est suffragium altaris. nunq̄
 tantum valet ex ope opato. si
 cut actu habitum. Et forte ai
 ma nō erit tam diu i purgato
 rio quous q̄ vltimum suffragi
 um p amūsarū fiet. vñ vtrū
 q̄ est laudabile. a pōt ex fon
 te caritatis manare. ita ut cōti
 nuans suffragium dīne laudis
 otinuacōez q̄rat. Et simul fatiē
 citi? velt eū liberari. ut statū dō
 fruatur. a ne diu cruetur ac.

Sequitur præceptū Octa
 uū de falso testimonio.

Capitulū Primum

Nunc octauū præcep. a
 tū sic ponitur *Exo. xx.*
 Et deū. v. *Nō loq̄ris
 cōtrī primū tuū falsū
 testimoniū. hic h̄m Aug.?* noīe
 falsi testimoniū oītra primū dati
 telligitur prohiberi oē m gnali
 mēdaciū saltē p mōsū. q̄d etiā
 innuit textū *leui. xix. d.* *Nō mē
 tiemini. nec decipiat vng quisq̄
 proxim suū. de quo ec. itelligi
 tur illd Sapi. os q̄d mētūtur
 occidit aīa; Et ps Perdes oēs q̄
 loquūtur mendaciū. ymo h̄m
 th. 2. 2. q. cxxii. h̄ prohibētur
 oīa pccā ad locucioez p̄tinetia
 q̄b; saltē ifertur nocumtū pri
 mouit mendacia p̄niciosa. de
 tractōes. blasphemie. a hmoi.
 De mēdacō i ḡz tria p̄ncipalit
 sūt vidēda. *Prio q̄d fit. 7 quotu
 plex mēdaciū fit. a. an oē mē
 daciū sit pccm. Secūdo i spāli
 quot modis q̄s pccat mētēdo
 Tercō q̄n sit mōle. vel veniale
 pccē.* **Q**uātū ad p̄mū nōnd q̄
 ad mēdaciū h̄m th. 7 doctōes
 omunit i. iij. dis. xxxviii. duo re
 quirūtur. p̄mo falsa significatio.
 secūdo intēcō fallēdi. 7 accipit
 itēcō fallēdi p̄ intēcōe aliū
 decipiēdi. Aut sibi asserēdi fal
 sū. q̄d si p̄t mēdaciū iocōsū.
 vbi nō semp est intēcō decipi
 endi aliū. a falsam sibi op̄mo
 nez generādi. prout quibusdā
 vidē. Ex quo p̄t; q̄ differentia*

est int̄ mētri a iter dicere mē
datū. Ad hoc ei q̄ aliquis di
cat mēdatū. duo p̄dicta req̄
runtur. Sed ad hoc q̄ q̄s mē
ciatur sufficit secūdo. scz q̄ intē
dat̄ decipe. qz mentiri ē cōm mē
tem ire. Stat enī q̄ q̄s aliq̄
vz q̄s credit esse falsum. di
cat cū intētionē aliū decipiēdi.
tunc dicit cōm mentem. et tñ nō
dic̄ mēdatū. cū sua assertō nō
sit falsa. **E**xempli gratia posito
q̄ princeps nō sit wyenne. et
quis credēs eū ibi eē dicat. w
lendo aliū decipe. p̄nceps non
est wyenne. talis mētur. qz
loq̄tur cōm mentem. et tñ vz
dic̄. **S**imile est si quis dic̄. de
re vendibili quā credit mala;
q̄ sit bona. cū in rei veritate sit
bona. **S**ecūdo ptz ex p̄dictis.
q̄ ois q̄ dicit mēdatū. menti
tur. h̄ non econūso. ptz scio q̄
dicēs falsum q̄s credit esse ve
rum. nec mētur. nec loquitur
mēdatū ut dic̄. **A**ug⁹. **C**um
nō h̄at duplex cor nec decipe
intēdat. exēplū **A**ug⁹. **S**i ali
cui gladi⁹ omendetur. et dicat
se redditur cū ille q̄ omendat
poposcit. si forte gladiū repe
tat furens: manifestū est tunc
nō esse reddēdū donec r̄stitua
tur sanitas non eī in ista pmis
sione duplex cor h̄batur in p
mittente. **S**ecūdo nōndū q̄
mēdatū sit non solū p̄ verbas

h̄ p̄scā. scripta. nut⁹. a fiḡ ut
ptz de p̄p̄critis. et de religioso
rū fals̄ fiḡnis. vñ mēdatū in
genē sic diffinit̄. **E**st falsa fiḡ
ficacō cū intētiōe fallendi. **S**i
ue ergo homo significat falsum
vce. scripto. manu. lingua. fiḡ
no. vel veste. **E**t si hoc fac̄. cum i
tētiōe fallendi. a falsum asserē
di: sp̄ est mendacium. **V**ocale
aut̄ mendaciū diffinitur. **E**st
falsa vce significacō. cū intēti
one fallendi. **T**ercō nōndū d
q̄ nullū mēdatū pōt̄ hei sine
pccō. ptz. **E**ccl̄a. vii. **N**oli velle
mentiri oie mendaciū. assidui
tas eī illi⁹ nō est bona. **A**d idē
est aug⁹. libro cōm mēdatū
dicens. mendacōz multa sūt
genēa. sed ea vniūsalit̄ odisse
debem⁹. nullū enī est mendaci
um q̄s non sit cōtrariū vitati
Nā sic lux et tenebre. pietas et
impietas. pccm et recte factū.
vita et mors iter se cōtraia sūt
Ita inter se sūt vitas et menda
tiū contraia. vñ q̄to amam⁹ il
lātato ista odisse debem⁹. vñ
pla. in thymeo. **V**oces iposi
te sūt ut p̄sto h̄at volūtatis in
dicia. **S**z mētēs cōtrariū fac̄
Et p̄hus. iij. ethicoz dic̄. q̄
mēdatū h̄m se malū est et fu
gendū. **V**erz aut̄ bonū ē et lau
dabile. **E**t ratio est. q̄re oie mē
datū est pccm. qz cadit sup̄z
idebitā materiā. maxie vcale

et includit actū et circūstantias
 ipsum actū necessario deforma-
 tes. sic est de furto et adulterio.
 et ceteris huiusmodi conuolutis cum
 malitia ut di. phs. ij. eth. **V**o-
 ces nāq; institute sunt ad signi-
 ficandū alijs mētis conceptum.
 vñ indubitum ē et extra was in-
 stitucōez q; quis significet qd
 non habet in mēte. **S**ecūdo oē
 mendaciū ex sua racōe dicit in-
 tencōem malā. sc; intencōez de-
 cipiendi. et huiusmodi impossibile ē
 esse bonū. **¶** Quo ad fm pici-
 pale nōndum q; fm Aug⁹. li.
 de mendacō. viij. sūt geneā mē-
 dacōez. **S**co. tñ sbdū dicit quā-
 tum in duo. **P**rimū vocatur mē-
 daciū in doctrīna religionis. sci-
 licet; cum quis cū intentione fal-
 lendi significat aliqd falsum
 et rriū hīs que fidei sūt. aut sa-
 cre scripture. aut etiā contrari-
 um hīs que p̄tinent ad bonos
 et xpianos moēs. **S**ecundū ge-
 n⁹ mendaciū est qd fit solū ad
 nocēdū alteri iniuste. siue i corpe.
 siue in rebus. siue in fama. siue
 etiā in aia. et vocatur mendaci-
 um qd nulli p̄dest. et alicui nocet.
Tercū est qd fit in p̄fatis bonis
 ad nocēdū vni. p̄pter vti-
 litatem alteri. **E**t vocatur men-
 daciū qd p̄dest vni. et nocet
 alteri. **E**t hęc triplīta mendacia
 cōprehenduntur s̄b mendatio
 p̄nitioso. **¶** Quartum vocatur mē-

daciū qd fit ex sola libidine mē-
 tiendi. ut cū q; mensur solū. q;
 mā placet sibi. et delēatur atq;
 gaudet in mentiendo. **¶** Quintū voca-
 tur iocōsū et est duplex fm sco.
Primū qd fit solū causa delectā-
 di alios. sicut narrare fabulas.
 de quib; etiā audientes sciunt
 q; nō est v̄z. nec decipiuntur
 audietes ut plurimū. cū etiā ser-
 mo p̄ferētis non fit talis q; na-
 tus fit credi ab audientib;. **A**li-
 ud quod fit causa iocōsū au-
 g⁹. vbi sup̄. ut cum quis iocan-
 do intendit aliū decipere. ita q;
 audientes v̄z decipiantur. nō
 tam in aliquo in quo sibi mag-
 num nocūmentum inferatur.
In quo iocantur illi qui sciunt
 eum decipi. et finaliter potest eti-
 am ip̄e de hoc iocari. quēadmo-
 dum dicit August. fuisse de men-
 dacō Joseph. qui veracit̄ v̄olu-
 it decipere fratres suos in verbis
 istis. **E**xploratores estis. et cete-
 ris similibus positis. **B**en. xliij.
Sextum est qd nulli obest. id
 est nulli alteri a se. et tamen ali-
 cui p̄dest. et hoc in tēp̄alibus
 rebus. **E**xēplificat August. ve-
 lut si quispiam alicuius pecun-
 iam iniuste auferēda; sciat vbi
 fit. se nescire mentiatur quocū-
 q; interrogante. **S**eptimum
 est quod nulli obest. sed alicui
 p̄dest in corpore. quia p̄ ip-
 sum impeditur alicuius moēs.

Octauum **P**receptum

aut alia lesio corporalis. **E**xemplū
Aug⁹. velut nolēs hominē a d
 morte quehitū. pderē mēciatur
Octauum qđ nulli obest a ali
 cui pdest ad defenſiōez et custo
 dia castitatis: pma tria dicun
 tur pmitiosa mendatia. q vic
 nocēt. vel sunt nociua ex se cui
 mentioz. vel de q mentioz. **A**lia
 tria iocosa q nulli pfunt nota
 biliter. nec obfunt. **S**i tria vl
 tima officōsa. qz vtilitatis gra
 fiūt. et phit alicui a nulli obfūt
Qntū ad. iij. pncipale notā
 dum primo dictū Aug⁹. libro
 de mēdacō vbi sic dicit In hys
 .vij. geneib⁹ tāto min⁹ qsqz
 peccat cū mētitur. qto mētien
 do accedit ad octauū. **E**t tāto
 ampli⁹ qnto mētiēdo accedit
 ad p^mū. hxc ille. **E**t tho. 2. 2. q.
 .cx. dicit **S**i quis diligētē cō
 fiderz fm ordmē p^dicte anume
 ratiois p octenariū sciet ordi
 nē gūitatis culpe q ē i istis mē
 dacijs. nā bonū vtile pfer^r de
 lectabili. a vita corporalis pfer
 tur pecunie. honestas etiā ipſi
 corporali vite. **V**n secūdo nō nō
 fm eūdem qz omne mēdatiū de
 quo cūqz genē mēdatioz fit
 qđ d^r in d^r iniuriā. a in honoā
 tiōez aut otemptū: ē mōzle **I**ta
 qz ppter hoc dicitur non solū
 ut qđ decipiatur. s; vltra hoc di
 citur ea intentione a ad istum
 finē ut de⁹ p hoc inhonoretur.

Capitulum **P**rimum

qz illud ē directe contra dei ca
 ritatē. **P**rimū v^o gen⁹ octo
 mēdatioz inter cetera ē gūilli
 mū. vñ omne mendatiū de pri
 mo genē est mōzle pccm. qz
 qđlibet tale cōtraiatur caritati
 dei. nā vlūtaie falsum sigfica
 re cū itēcōe fallēdi aliquē circa
 res dīmas. a cū mateiam fidei.
 est otra caritatem dei. eo qz p
 tale mēdatiū mētēs occultat
 dīnā vitatē a corrūpit. **V**n 8
 aug⁹. vbi prius. **P**rimū gen⁹
 ē capitale mēdatiū. **S**ecundū
 gen⁹ vicz qđ nulli pdest et ali
 cui obest. graui⁹ est qz tertū.
 qz terciū minuit de grauitate
 ex hoc qz damno vni⁹ intēdi
 tur vtilitas alteri⁹. **T**n mēda
 tia secūdi a terci⁹ genez in q
 bus vicz qđ intēdit alteri no
 cere in reb⁹. corpe. vel fama sūt
 etiam mōzlia ppter istū malū
 finē intentum. **S**ūt ei contra
 caritatē p^rimi. qz sic nocere al
 teri in aliq illoz est cōtra pcep
 ta dei. et mōzle peccatum. ut pa
 tuit in. vij. pcepto **I**ta etiā vel
 le sibi nocere vel mētiri propē
 sibi nocere est mōzle. **I**de intel
 ligitur de mēdacō q quis mē
 tēdit alteri nocere i aia. ut p mē
 datū inducere eū possit ad ali
 qđ mōzle peccatū. **A**ut ad erro
 rem i fide. **A**ut vlt eū p hoc im
 pedire in acq^rificōe alicui⁹ scien
 tie vtilis et bone. **A**ut impedire

Preceptum**Octauum**

eum vult in emēdacione morū.
 aut retrahit eū ab introitu reli-
 gionis bone. Aut a ouerhōe p
 pmitētiā. et sic de alijs: semp
 ē mōrle. qz multo magis fit dā-
 num hōi in hīs spūalib⁹ q̄ in
 dānificacōe rerū. aut bonorum
 corpis. qz aīa melior est corpe
 et reb⁹. vñ **Seco. i. iij.** dicit. mē-
 daciū permicoſum ſm qz pl⁹ vñ
 min⁹ nocet qd pēſatur ex bono
 cui⁹ est ablatū. ſm hoc pēſat⁹
 magis aut min⁹ ḡue mendaciū
 Et vñ omne tale mēdaciū
 ex deliberacōe dictū. est morta-
 le peccm. cuiūqz em̄ phibetur
 ſimpliciter illo p̄cepto. non di-
 ces oīra p̄ximū tuum falſū testi-
 moniū. nec p̄ſe ē testimoniū
 quod datur in iudicō. ſi quādo
 quis ex certa deliberacōe aſſeit
 quod ignorat. vel cui⁹ no vit
 oppoītū dicit falſū testimoniū
 cōn p̄ximū. vtrū autē idelibera-
 cō excuſ⁹. dicetur capi. ſequēti
 de periurio. hxc ille **Concordat**
 wilh. i. ſū. vi. cō. 2. dices qz tres
 p̄ime ſpēs ſūt peccata morlia
 ſi ex deliberaōe dicātur. **S**e-
 cūdo ergo et **Tercō** genere mē-
 ciens nō ſolū peccat cōn hoc p̄-
 ceptum octauū. ſed etiam ſi dā-
 num intulit ſic p̄ximo tenetur
 ſibi illud recōpēſare. de iſtis mē-
 dacijs intelligitur illō p̄s. **Per-**
 des oēs qui loquuntur menda-
 cium **Et ſapi. i.** **O**s qd mētitur

Capitulum**Primum**

occidit animā. mendatia vero
 alioz quūqz gener nō ſunt de
 ſe et de ſuo genē mōrlia peccā.
 ſi ſolum venialia. eo qz nō ſūt
 p̄pter finē aliquē. q̄ otarietur
 caritati dei aut p̄ximū. ut pat⁹ de
 mendolo vbi intēditur p̄p̄a de
 lectacō. **Et de ioculo vbi intēdi-**
tur. **Aut alioz leuis delectacō.**
Aut iocus aliquis. **Et de officō**
ſo in quo intēditur aliqua vtili-
tas p̄rimoz. **Quāuis aut ſcō;**
Aug⁹. vbi prius hm oī quūqz
 mendatia non ſint mōrlia de ſe.
 et ex ſuo genere. qm̄ in eis non i-
 tenditur finis q̄ ſit cōtra carita-
 tem. p̄nt tñ ſm thx. vbi p̄? **Et**
ſco. m. iij. fieri mōrlia per accū-
 rōe ſcandalī. **Aut alicui⁹ dāni-**
Aut alteri⁹ talis nati ſc̄qut dū
q̄s ſuo mendacō non intendit
malū. attām est viſimile qz ex
 mendacō ſuo oīat⁹ ſcādālū eti-
 am puſilloz. **Aut nō bile dānū**
p̄xio. **Et tñ p̄p̄ vitādū hmōi**
ſcādālū aut p̄xi dānū non
vult mendatiū obmittē. **Item**
pōt fieri mōrle rōne minie libi
dūis. ut cū homo ſuā. a alteri⁹
 delectacōe; quā hab⁹ aut iten-
 dit in mendacō ipōit dilcōm
 dei **Aut mādato eius** **Ita qz an̄**
 q̄ vlit iſta deſiderata delectacōe
 in mendacō carere. pat⁹ est po-
 tius facere cōtrī dei mandatiū
Et ita poteſt itelligi illud Au-
gul. **Nullū peccatum eſt ad dō**

Octauum **P**receptum

veniale. quod nō fiat mōrle si placet. **M**te q̄uis mendaciū ioco sū et officōsum de se nō sine mortalia. nec viris imperfectis nec etiā s̄m tho. p̄fectis q̄ sunt in statu p̄fectionis acq̄rende. ut religiosi sunt. nisi forte rōne scādali. **T**n s̄m sco. vbi prius sunt mōrta vtraq̄ mendacia viris existentibz in statu p̄fectionis exercēde. In exercēdo act⁹ q̄ cōpetunt eis racōne talis status p̄fectionis. puta docere. iudicare. p̄dicare. **N**ō est. qz p̄ vtr̄q̄z mēdacia aufertur bonitas doctrine quā p̄dicāt. **J**uxta illō Aug⁹. in epla fūdamenti. **S**i ad scripturas sacras admixta fuerit q̄ tūcūq̄z iocosa mēdacia: nīl remanet i eis soliditatis. puta si p̄latus p̄dicat et misceat mēdaciū ioco sū. nihil remanet soliditatis i doctrina illa. pōt ei quicūq̄z dubitare de quocūq̄z dicto ab eo sicut de alio. vel q̄ racōne nō assentire illi mēdacio iocoso. p̄a racōne nec ali⁹. **E**t ita p̄iret auctoritas doctor̄ ecclē in docēdo. periret etiā vtilitate⁹ populi audiētis cōsimiliter i iudicio solēni. **E**t itelligo ita q̄ non percipiatur illud mendaciū eē dictū seorsum ab actu docēdi vel iudicādi. dū enim ali⁹ q̄s sedet ad iudiciū. pōt aliquā trufam admiscere q̄ ex modo loquēdi scitur nō eē de iudicio

Capitulum **P**rimum

hxc **S**co. **E**t sic p̄t̄ quātum periculū sit p̄latis et p̄fatis viris in statu p̄fectionis excēde. qn̄ excēnt actus talis status p̄fectionis. ut sunt p̄dicare. iudicare. docere publice. p̄tūc mētrio cose vel officōse. qz plures doctor̄es cōcedūt q̄ sint mōrta. **E**t vid̄z idē tenē scūs thō. vbi pri⁹. **C**ū enim ut dic̄. ponatur in statu veritatis suandē. qz veritate tenēt ex suo officio i iudicio. vel i doctrina. cont̄ q̄ si mētiar̄: eī peccatum mortale. **I**n alijs aut̄ nō oportet. hxc thō. dic̄. tñ pet̄⁹ de pa. sup. iij. di. xxvii. **M**ētri i iudicio osciē. idēst i confessione sacramentali. semper ē mōrle. sic a perjurū deliberatum. p̄t̄ dei irreuerentiam annexam. **N**ō sic aut̄ i foro exteriōri simplex mēdatū ē peccm mōrle. nisi qn̄ ledit p̄ximū. ut si aduocatus ad vana⁹ gl̄am falso moueat legē ad verā cōclusionē. hxc ille. **E**st aut̄ k omne mēdaciū quicūq̄z de causis detestādū. **P**rimo qz origo ei⁹ ē dyabolica. vnde gen. iij. neq̄ q̄ moricimim **J**oh̄a. viij. dū loquitur sc̄ demon mēdatū. ex proprijs loq̄tur. qz mēdax est. et p̄ ei⁹. et ibidem. v̄s ex prē dyabolo estis. et desideria pris vestri vultis facere. **S**ecundo qz inquinat mēbz qd̄ maioris decentia est dignū. sc̄ os

proū. xij. Abominacō ē dño
labia mēdatia Exēplū de hñtē
os plenū muscis fetidīs. Ter
cō qz oīs mēdax quasi q̄daz p
ditō ē. vlt ei q̄ ille cui menti
tur fidē sibi adhibeat. a tñ fidē
non suat ei. pmo vult decipere
ut pt; in rōe mentiri. q̄ est cō
tī mentē ire. Sicut qz valde no
ciūū est totī ecclē. Fac ei ut vir
alicui fides adhibeatur. vñ pp
ter mendacia multiplicatur p
iuria. diffidentie. lites. 7 hmoi.
vñ de mendacib; Jere. ix. Sa
gitta vulnerās. lingua eoz to
lū locuta est Quinto q̄ eius vi
tacō orone; cito facit exaudiri
Exēplū in vitis p̄m. vbi fratb;
āgelico ministēio translatis. p
fluitiū ad quendā hēmitam ab
eo q̄rentib; de ei; vita. h. a tpe
conūsiōis nūq̄ de ore meo mē
daciū exiuit. a quicq̄d peccij a
dño sine mora cōsecutus sum

Sequitur capitulū Secūdū

D Romde vidēda sūt ad
huc tria p̄ncipalit; Pri
mo de peccis oris i q̄b;
q̄s faciliē mētatur. vel sp. Secū
do de mēdacō in ope vel gestu
Tercō dubiū de perplexitate.
a **Q**ntū ad. i. pōt quis mēda
cū icurrē promisso. iactātia.
a adulatione lingue. P̄mo pro
missione. vñ fm th. 2. 2. q. cx.
Sulle q̄ aliq̄d promittit non
h̄at aī; faciēdi q̄d p̄mittit: mē.

titur Si v̄eo h̄at nō mētū. qz
nō loq̄tur otr̄ id q̄d geit i mē
te Si v̄eo nō f̄cit q̄d promittit.
tūc vidēz infidelit; agē p̄ hoc qz
aī; mutat pōt tñ excusari ex du
ob; vno mō si p̄mittit id q̄d ē
māifeste illicitū. qz p̄mittendo
peccauit. mutādo autē p̄positū:
bñfacit. Alio mō si sint mutata
cōditiōes p̄sonaz 7 negotia.
Ad hoc ei qz h̄o tēatur facē q̄d
p̄mittit dic. Seneca li. de bñfi
cīs requiritur qz oia imutata p̄
maneāt. vñ 7 ap̄ls nō ē mētū
nō iplēs q̄d p̄mittit cū nō iuit
corinthū. ij. cor. i. 7 hoc p̄p̄di
mēta q̄ supuenerūt. h̄c th. **E**t b
videntur i p̄missio simplici mul
te odiciōes itelligi. sicut a fm
hosti. i simplici iuramēto. nam
qñ iuro qz fatiā itelligit si dō
placuerit. Si pape vel p̄lato
placuerit. vel nō displicuerit. Si
res i eod̄ statu p̄mansit. vñ si
apud me deponis gladiū 7 tibi
p̄mitto restituē. Si postea fu
ris: res i alio statu ē. Itē si m̄ fi
de suaueis. nō suāt ei fidē nō
o; fidē suai. vñ si nō facis m̄ q̄d
p̄mittisti. non tibi tēoz. Extr̄ de
iurē iurādo p̄ueit. Itē si supior nō
cōndixit. Itē si facultas seu pos
sibilitas se obtulerit. vñ excu
sat necitas vel impossibilitas. tñ
nō potēs soluē; p̄pus d; tōms ce
dere. vel cū alio p̄ posse concordā
re. videlic; cū illo cui obligetur